

- ו -

יחס רבו החתם סופר לקבלה

אוצר החכמה

אוצר החכמה

(בענין שינוי נוסח התפילה מנוסח אשכנז לנוסח ספרד) י

בעזה"ת יום ו' עש"ק פרשת וישלח תרל"ז לפ"ק חוסט.

אוצר החכמה

החיים והשלום וכל טוב לתלמידי הרבני המופלג מו"ה זאב נ"י

אוצר החכמה

בקראלע יע"א.

מכתבך קבלתי בעתו ובזמנו, ומאחר שדבריך סובבין על מה שהקשה הגאון מסאנץ זצ"ל בתשובתו בספר דברי חיים בחלק שני על אורח חיים תשובה ח', ואני עד עתה לא היה לי ספרו ולזאת נשתהה הדבר עד כה, ועתה ספרו בא לידי והנני להשיב לך בקצרה. וזה לשונך שם: ראיתי שהגאון מסאנץ בספרו דברי חיים השיג על מרן זצ"ל בחתם סופר בחלק אורח חיים סימן ט"ו וט"ז בענין נוסח התפילה של הספרדים והאשכנזים. ותמיה גדולה בעיניך איך יכול להיות שבעל חתם סופר זצ"ל נעלמו ממנו הראיות המפורשות שם לדחות כל דבריו. על כן בקשת שאכתוב לך יישוב על (כל) דבריו. עד כאן תוכן דבריך.

אוצר החכמה

ואני לא באתי להכריע ולהכניס ראשי בין ההרים הגדולים, וגם ידעתי כי אין אנכי כדאי להכריע. רק כיון שנראה מתוך דבריך שדברי מרן הגאון בעל חתם סופר זצ"ל מוקשים ומופרכים ונתבטלו דבריו מכח הראיות ההן, לזאת מצאתי עצמי מחוייב לבאר הדברים כי כל דבריו נאמרים באמת ובמישור...

אחר הקאפפצ", ושם בסי' קפג: "וראיתי ממורי הגאון זצ"ל שלא הניח לאבל להתפלל אפילו תפלת השחרית שקודם ההלל". ובחחו"מ סי' נז: "וכן ראיתי ממורי הגאון מוהר"ם סופר זצ"ל שתחת החופה קרא לעדים שיראו הנתינה להיות עדים, וכן אני נוהג אחריו". השוה גם תשובת רבינו משנת תרכ"ו (צפונות גליון ו'): "וכל היודע ומכיר אותי יעיד עלי שדברי מרן זצ"ל הם אור לנתיבותי וענקים לגרגרותי, ואני חש ומדקדק על כל דבר ודבר שראיתי ושמעתי מפיו הקדוש". וראה עוד במכתבים שלפנינו.

יד. מתוך תשובות רבינו חאו"ח סי' מג.

... ומטעם זה אני תמה גם כן על מה שכתב שם הגאון מסאנץ בספרו דברי חיים שאיך לא נבוש לחלוק על דברי האר"י הקדוש ושאר דברי ספרי קבלה. ואני אינו מבין, מי הוא שחולק על דברי קבלה בזה, ומי היה חש יותר לדברי קבלה מרבינו האי גאון בעל חתם סופר זצ"ל, כאשר ידוע לכל תלמידיו, ובפרט דכבר כתבתי שגם בהקדמת ספר פרי עץ חיים מבואר בן. ונהירנא כד זכיתי ללמוד בישיבה אצל רבינו הקדוש מרן בעל חתם סופר זצ"ל שמעתי ממנו בענין סדר התפילה שהוא מכוון נגד הד' עולמות א'ב'י'ע' שהוא ראשי תיבות של א'שרי י'ושבי ב'יתך ע'וד י'הללוך וכו'. וגם מרומז שם י"ב שבטים... ועל כל פנים, דברי מרן הגאון זצ"ל המה מכוונים ומסכימים עם ספר הכוונות שהביא המגן אברהם בסימן ס"ח הנ"ל ועם דברים המובאים שם בספר דברי חיים בשם פרי עץ חיים, ומכוונים לדינא... וכל דבריו נאמרים על פי חוקי הש"ס והפוסקים.

כל זה כתבתי לברר לך שמרן הגאון זצ"ל לא טעה ח"ו... הנראה לפענ"ד כתבתי, ולא להכריע רק לברר דברי רבינו זצ"ל... יד*

ואחתום בברכה המשולשת... דברי רבך הד"ש.

הק' משה שיק מברעזאוו

יד*'. עיין בנידו"ז מש"כ תלמידו הג"ר שמעון גרינפעלד אב"ד סעמיהאלי בספרו שו"ת מהרש"ג ח"א סי' ס"ז. וז"ל בתוך הדברים: "ומש"כ מעכ"ת דמורי הג' במהר"ם שיק מתרץ בטוב טעם דברי החת"ס [שמוכיח דאין לשנות מנוסח אשכנז לאריז"ל], הנה אנכי תלמידו ומאוד הייתי משתוקק לקיים דברי מורי זצ"ל. אבל האמת אגיד שתי' אינו נכנס ללבי... ולבי אומר לי שגם מורי ז"ל לא כתב כן אלא ליישב דברי רבו החת"ס זצ"ל, אבל הוא בעצמו מודה שאין נדנוד איסור. והראי' שהרי במהר"ם שיק חו"מ סי' כ"ד, כתב הוא בעצמו שמעשים בכל יום שאנשים שרוצים להתפלל בנוסח האריז"ל, עושין מנין לעצמם ומתפללים ושאין מוחין בידם, משום דכיון שנפשם חשקה באותו נוסח, מסתמא מאותו שער השייך לנוסח ההוא שנפשם חשקה, עיי"ש...". - ראה עוד שם סי' רי"ג: "...ולא אבין דבריו [של הג"ר שמואל לוי ויינברגר אב"ד סערדאהעלי, תלמיד רבינו] מה זו השגה, דמאי אולמא הפרמ"ג ממורי המהר"ם שיק זצ"ל, דהוא גדול אצלי כמו הפרמ"ג, כמו ששמעתי גם מאבי מורי הגה"צ [רבי יהודה גרינפעלד] ז"ל, דמורי המהר"ם שיק רב גובריה כמו הפרמ"ג...".